

De meest inspirerende dag
voor het onderwijs en onderzoek

Zaterdag 24 september

EEN KLASSE APART

www.aob.nl/jubileum

Op zaterdag 24 september viert AOb zijn 25 jarig bestaan. Samen met jou en je collega's willen wij dit vieren met een speciaal jubileumfestival in de Woonindustrie in Nieuwegein.

Het belooft een inspirerende dag te worden met nieuwe inzichten en bijzondere ontmoetingen. Een dag waarin werken in het onderwijs en onderzoek centraal staat. Het programma is in samenwerking met researchED samengesteld en biedt lezingen en workshops van onder meer *Merel van Vroonhoven, Thijs Roovers & Jelmer Evers, Maxe de Rijk, Ton van Haperen, Abbie Chalgoum, Juf Maike, Remco Tuinier, Tim Surma, Murat Isik en Dave Edwards*. En er is swingende muziek van de *Bogerman Bigband* uit Sneek. *Joris Kurk*, docent maatschappijleer, is de dagvoorzitter. Je kunt zowel live als online deelnemen aan het programma.

Sessies

In de middag is er een uitgebreid workshop/sessie-programma (zie blokkenschema op p. 6). Al deze sessies zijn ook online te volgen.

Entertainment

De *Bogerman Bigband* is de altijd swingende en enthousiaste band van scholengemeenschap Bogerman uit Sneek, onder leiding van Sjoerd Hiemstra. Jonge mensen, allemaal leerlingen, spelen verschillende stijlen van bigbandmuziek, zoals swing, rock en funk.

Meester Hidde rapt over het beroep leraar. De achtergrond muziek wordt vanaf vinyl verzorgd door *Pieter Swieringa*.

Informatie

In de Woonindustrie staan verschillende kramen van bijvoorbeeld uitgevers, de makers van de serie 'Klassen' en verschillende AOb-groepen. Dit deel van het programma is alleen in Nieuwegein te volgen.

Aanmelden

Meld je aan via de website www.aob.nl/jubileum. Geef aan of je naar Nieuwegein komt of online deelneemt. Je ontvangt een bevestiging van je aanmelding en een paar dagen van tevoren meer informatie en de link naar het online platform.

PODIUMPROGRAMMA

Het podiumprogramma loopt de hele dag door. Het tijdschema is:

- 9.45 Inloop
- 10.00 **Bogerman Bigband**
- 10.30 Welkom door docent **Joris Kurk**
Opening door AOb-voorzitter **Tamar van Gelder**
- 10.35 **Jelmer Evers en Thijs Roovers**
Krachtig verenigen: samen opkomen voor het onderwijs, je beroep en goed werk.
Jelmer Evers en Thijs Roovers van de AOb over hoe we ons het beste kunnen verenigen om ons onderwijs te verbeteren en ons beroep sterker te maken. Ze gaan in op successen in Nederland en in het buitenland en hoe wij als AOb samen met alle leden in alle sectoren dit 'krachtigverenigen' gaan vormgeven. Want als we het zelf niet doen, wie dan wel?

Aansluitend kun je in een interactieve sessie doorpraten met de werkgroep Krachtig Verenigen van de AOb. In deze sessie gaan we in gesprek over wat er nodig is, voor jullie (toekomstige) AOb-leden, om die actieve rol te pakken: in je school, in onze rayons maar zeker ook in het landelijke onderwijsbeleid. We hebben grote ambities en willen die samen met jullie waar gaan maken!

- 11.15 **Bogerman Bigband**
- 11.30 **Abbie Chalgoum en Ester Gould**
Kansengelijkheid
Leraar en acteur Abbie Chalgoum en regisseur Ester Gould (van de docuserie 'Klassen') geven hun visie op kansengelijkheid. Over ervaringen, misverstanden en oplossingen.
- Murat Isik**
Flashback naar de schooltijd van schrijver Murat Isik
- 12.30 Pauze lunch met **Bogerman Bigband**
- 13.30 **Gijbert Leertouwer, Annelien de Dijn en Remco Tuinier**
Van wie is het onderwijs eigenlijk?

- 14.30 **Dave Edwards**
Hoe privatisering het onderwijs bedreigt.
- 15.30 **Merel van Vroonhoven**
De stap
Merel van Vroonhoven, leraar in groep 6 van het speciaal onderwijs, deed in opdracht van de onderwijsministers onderzoek naar het lerarentekort. Ze constateert dat concurrentie het onderwijs kapot maakt. In haar boek 'De Stap' trekt ze de parallel met de marktwerking in het bedrijfsleven. Een pleidooi voor een fundamentele aanpak van het lerarentekort, waarbij het kind en de leraar weer centraal komen te staan.
- Tuur Elzinga**
Flashback naar de schooltijd van Tuur Elzinga, voorzitter FNV
- 16.30 **Meester Hidde**, de rappende leraar
- 17.00 **25 jaar AOb en finale**

Tussen de lezingen op het podium door zijn er acts, interviews en kun je onze razende reporters ontmoeten. Dit hele programma kun je ook online volgen.

Tamar van Gelder

Thijs Roovers

Jelmer Evers

Abbie Chalgoum

Ester Gould

Murat Isik

Merel van Vroonhoven

Tuur Elzinga

WORKSHOPPROGRAMMA

Palletkamer

Stellingkamer

Spiegelkamer

Steigerkamer

13.30

Dag lage verwachtingen, hallo kansengelijkheid

Maxe de Rijk

(mentor van de vmbo-kansklas en politoloog)

De rol van de leerkracht én de schoolleider in een aantrekkelijke werkomgeving

Maïke Douglas

(juf Maïke)

Paul Baan

(oud-leerkracht en oprichter van Klassewerkplek)

Stem jouw onderwijs af op verschillen tussen leerlingen

Marieke van Geel

(onderwijskundige en universitair docent)

Trynke Keuning

(Hogeschool docent & onderzoeker Hogeschool KPZ)

Evidence informed: waar is de bijsluiter?

Christian Bokhove

(Universiteit van Southampton)

Per-Ivar Kloen

(docent)

14.30

Sterke besturen, zwakke leraren

Ton van Haperen

(docent, lerarenopleider en columnist)

Zo krijg je leerlingen aan het lezen

Janneke de Jong-Slagman

(docent jeugdliteratuur)

Lastige onderwerpen in de klas

Maxine Herinx

(projectleider 'Terrorisme bespreken in de klas')

Mila Bammens

(Terinfo)

Starters met een plan

Grietje Dijkstra, Ellen de Weger, Bram van Fraijenhove

(Groene Golf)

15.30

Inzet ondersteunend personeel vanuit het Nationaal Programma Onderwijs

Saraï Sapulete

(onderzoeker onderwijsarbeidsmarkt)

It takes two to tango

Aysegül Aslan

(MR-specialist)

De toxische cocktailmix van de pechgeneratie

Elijah Alvares

(sectorbestuurder bij FNV Young & United)

Wat maakt een leraar effectief?

Tim Surma

(onderwijswetenschapper)

Evidence informed: waar is de bijsluiter?

Christian Bokhove
(Universiteit van Southampton)
Per-Ivar Kloen (docent)

13.30 Palletkamer

Een arts baseert zijn behandeling op wetenschappelijk onderzoek. Wat gebeurt er als jij jouw leerlingen ook zo benadert? Leidt evidence-informed lesgeven tot betere resultaten en wat zijn de bijwerkingen?

De recente beweging 'evidence-informed in het onderwijs' heeft zijn wortels in de medische wereld. Naast de expertise van de arts en de wensen van de patiënt wordt daar wetenschappelijk onderzoek gebruikt om tot een afgewogen behandeling te komen. Het evidence-informed lesgeven neemt deze wetenschappelijke benadering over voor het handelen van de docent: welke behandeling werkt? In deze sessie gaan we op zoek naar de 'bijsluiter' van het evidence-informed lesgeven. Wat zijn de schaduwkanten van het gebruik van deze wetenschappelijke kennis? Zijn er bijwerkingen te verwachten wanneer je een bepaalde leerstrategie inzet? Met vier voorbeelden verkennen Christian Bokhove van de Universiteit van Southampton en docent Per Ivar Kloen de vraag of een 'bijsluiter' nodig is. Zijn er nadelen van 'gewoon vertellen'? Is denken dat motivatie leidt tot leren, werkelijk een 'hoofdzonde'? Ze bespreken twee voorbeelden vanuit het wetenschappelijk perspectief en twee voorbeelden vanuit de praktijk. Na elk voorbeeld is er ruimte voor discussie.

Per-Ivar Kloen

Christian Bokhove

Paul Baan

Maïke Douglas

De rol van de leerkracht én de schoolleider in een aantrekkelijke werkomgeving

Maïke Douglas (juf Maïke)
Paul Baan (oud-leerkracht en
oprichter van Klassewerkplek)

13.30 Stellingkamer

In deze sessie gaan Maïke Douglas-Westland (schrijfster De Gelukkige Leraar) en Paul Baan (oprichter Klassewerkplek) dieper in op de vraag waarom leerkrachten op de ene school wel willen blijven werken en op de andere niet.

Paul onderbouwt de kenmerken van een aantrekkelijke werkomgeving met inzichten uit het Klassewerkplek-onderzoek. Het onderzoek geeft een goed beeld van de staat van het werkgeverschap op scholen en genereert aandacht voor de positieve uitschieters. Wat maakt dat op die scholen leerlingen overgaan en leerkrachten blijven zitten?

Maïke vertelt over wat leerkrachten zelf kunnen doen, aan de hand van haar vele gesprekken met collega's en eigen ervaringen. Ze laat haar zoektocht zien in autonomie pakken, gesprekspartner worden op school door op een goede manier je boodschap over te brengen en collega's hierin meekrijgen. Maïke deelt de manier waarop je zelf je werkdruk kunt verlagen en goed voor jezelf en je vak kunt zorgen.

Marieke van Geel

Trynke Keuning

Stem jouw onderwijs af op verschillen tussen leerlingen

Marieke van Geel
(onderwijskundige en universitair docent)

Trynke Keuning
(Hogeschool docent & onderzoeker Hogeschool KPZ)

13.30 Spiegelkamer

Leerlingen verschillen van elkaar, bijvoorbeeld in voorkennis, leerprestaties en interesses. Je wilt hier zo goed mogelijk mee omgaan, zodat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Maar hoe doe je dat?

Stem je onderwijs af op verschillen tussen leerlingen. Onderwijskundige Marieke van Geel onderzoekt hoe je dat het beste doet. Ze ontdekte dat differentiëren niet alleen gebeurt tijdens de les, maar plaatsvindt in vier fases die niet los van elkaar gezien kunnen worden: het voorbereiden van een periode, het voorbereiden van een les, dan het uitvoeren van de les en na afloop van die les het evalueren van zowel het proces als het product. In elk van deze fases gelden vijf onderliggende principes voor differentiëren: werk doelgericht, monitor voortdurend, daag uit, stem verwerking en instructie(s) af, en stimuleer zelfregulatie. In deze workshop geeft Van Geel handvatten om in jouw eigen onderwijs aan de slag te gaan met deze vijf principes.

Dag lage verwachtingen, hallo kansengelijkheid

Maxe de Rijk
(mentor van de vmbo-kansklas en politicoloog)

13.30 Steigerkamer

Het onderwijs moet op de schop. Want lage verwachtingen zijn slopend voor leerlingen. Aan de andere kant zijn vertrouwen, enthousiasme en saamhorigheid aanstekelijk. Doe daar als leraar je voordeel mee.

Maxe de Rijk werkt op een vmbo- en praktijkschool in Amsterdam en was de laatste drie jaar mentor van een bijzondere groep: de eerste vmbo-kansklas van Nederland. Ze schreef er het boek 'Geen stress, we gaan het maken!' over. Welke lessen kunnen we trekken als het gaat om kansengelijkheid? En welke rol kan burgerschapsonderwijs hierin spelen?

Maxe de Rijk

Tom van Haperen

Sterke besturen, zwakke leraren

Ton van Haperen
(docent, lerarenopleider
en columnist)

14.30 Steigerkamer

Wat is een goede leraar? Hoe leid je die op? En hoe zorg je ervoor dat die goede leraar een publiek debat wint en op basis daarvan succes ervaart in zijn dagelijks werk?

Economieleraar, lerarenopleider én publicist Ton van Haperen ageert in het Onderwijsblad al vele jaren tegen de groeiende macht van besturen en de afnemende zeggenschap van leraren. Tijdens deze workshop analyseert Van Haperen dat de structurele verzwakking van de leraar vele oorzaken kent. Volgens hem was het in 1975 de laatste keer dat de beroepsgroep een grote slag won; toen toenmalig onderwijsminister Jos van Kemenade (PvdA) zijn plannen voor de middenschool parkeerde, nadat leraren voortgezet onderwijs hem duidelijk hadden gemaakt geen heil te zien in deze stelselwijziging. Sindsdien is het voor leraren de ene nederlaag naar de andere, zegt Van Haperen. Hoe het tij te keren?

Zo krijg je leerlingen aan het lezen

Janneke de Jong-Slagman
(docent jeugdliteratuur)

14.30 Stellingkamer

Goed kunnen lezen is van wezenlijk belang voor schoolsucces en verkleint de kansenongelijkheid. Maar jongeren lezen steeds minder. Hoe maak je lezen weer boeiend? Docent Janneke de Jong-Slagman leert je net iets anders naar literatuur kijken.

Door jeugdliteratuur in verschillende genres en over relevante thema's in te zetten, krijgen leerlingen meer kansen en mogelijkheden om zich te ontwikkelen. Als jongeren vormende en verdiepende activiteiten over het boek samen uitvoeren - in plaats van alleen maar traditionele schriftelijke verwerkingen te maken - wordt lezen weer boeiend. Daarvoor is het nodig net wat anders naar de literatuur te kijken.

Janneke de Jong-Slagman

Lastige onderwerpen in de klas

Maxine Herinx

(projectleider 'Terrorisme bespreken in de klas')

Mila Bammens (TerInfo)

14.30 Spiegelkamer

De moord op Samuel Patty, de aanslag in Christchurch of corona. Juist belangrijke onderwerpen zijn soms lastig bespreekbaar in de klas. Hoe haal je de angel uit dit soort gesprekken in de klas?

Uit onderzoek blijkt dat docenten moeilijke onderwerpen steeds vaker uit de weg gaan. Het is ook niet eenvoudig om met een klas in gesprek te gaan over aanslagen, seksuele diversiteit, klimaatproblematiek of religie. Waarom is het belangrijk om dit toch te doen? Wanneer is het beter om dat niet te doen? En als je het wel bespreekt, hoe doe je dat dan? In deze workshop geven Maxine Herinx en Mila Bammens van TerInfo – een initiatief van Beatrice de Graaf, om terrorisme bespreekbaar te maken in de klas – antwoord op deze vragen.

Maxine Herinx

Mila Bammens

Ellen de Weger

Grietje Dijkstra

Starters met een plan

Grietje Dijkstra,
Ellen de Weger,
Bram van Fraijenhove
(Groene Golf)

14.30 Palletkamer

Een vers afgestudeerde docent is op papier startbekwaam. In de praktijk staat hij vaak slecht voorbereid en overbelast voor de klas. Als hij of zij al voor de klas belandt. Hoe behouden we bevlogen starters voor het onderwijs?

Van alle afgestudeerde docenten begint slechts 66 procent daadwerkelijk aan een baan in het voortgezet onderwijs. Eenmaal gestart, valt één op de vijf beginnende docenten binnen een jaar uit. Na vijf jaar is dat opgelopen tot 29 procent. De cijfers over startende docenten zijn schrikbarend en zouden als vanzelfsprekend voor directe actie moeten zorgen. Toch blijkt uit gezamenlijk onderzoek van de AOb met platform voor onderzoeksjournalistiek Investico, de Groene Amsterdammer en Trouw dat de sinds 2009 geïnvesteerde miljarden het lerarentekort niet hebben verminderd. Sterker nog: het tekort neemt alleen maar toe. Hoe kan het zijn dat zoveel enthousiaste starters binnen vijf jaar gedesillustioneerd en uitgeput het onderwijs verlaten? De Groene Golf neemt je mee in de wereld van de starter en de vraagstukken die daarbij horen. De AOb-groep voor beginnend onderwijspersoneel deelt ervaringen en ideeën om de docenten van de toekomst vol passie te kunnen behouden.

Saraï Sapulete

Inzet ondersteunend personeel vanuit het Nationaal Programma Onderwijs

Saraï Sapulete (onderzoeker onderwijsarbeidsmarkt)

15.30 Steigerkamer

Door de coronacrisis hebben veel studenten een achterstand opgelopen. Om dit aan te pakken, zijn er vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen beschikbaar gesteld. Bij veel instellingen ligt de uitdaging om achterstanden in te lopen niet op het inhoudelijke, maar juist op het psychosociale vlak: de binding met de opleiding en het welzijn van studenten. Ondersteunend personeel kan hier een belangrijke rol in spelen. Door het uitbreiden van personele inzet als het gaat om studentbegeleiding, studentpsychologen en studentendecanen creëren instellingen een vangnet voor (de meeste kwetsbare) studenten die tijdens hun studie problemen ervaren.

Maar hoe doe je dat nou? Saraï neemt je mee in de activiteiten die instellingen in het mbo, hbo en wo inzetten om achterstanden op psychosociaal vlak aan te pakken met hulp van ondersteunend personeel. Zij doet dit aan de hand van de Implementatiemonitor NPO. Hiermee volgt Berenschot op vier momenten de implementatie van de NPO-middelen.

Wat maakt een leraar effectief?

Tim Surma
(onderwijswetenschapper)

15.30 Palletkamer

Hoe geef je effectief les? Onderwijswetenschapper Tim Surma geeft een handig overzicht van kenmerken van effectieve leraren. Loop de checklist langs en stel vast of jij zo'n leraar bent.

Tallose studies zijn op zoek gegaan naar kenmerken van de beste en meest effectieve leraren. De bouwstenen voor een effectieve didactiek zijn niet makkelijk bloot te leggen. Toch bestaan er een aantal gemeenschappelijke kenmerken van leraren die hun leerlingen steevast op een hoger plan brengen. Tim Surma gaat in deze sessie dieper in op de speurtocht naar die kenmerken over de jaren heen. Hij geeft een handig overzicht waarmee zowel de individuele leraar als de school kan checken hoe effectief hij of zij is.

Tim Surma

De toxische cocktailmix van de pechgeneratie

Elijah Alvares

(sectorbestuurder bij FNV Young & United)

15.30 Spiegelkamer

Meer dan ooit hebben we goed opgeleide vakmensen nodig voor de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Niet alleen in Nederland, maar ook wereldwijd. Je zou denken dat de vraag aan vakspecialisten zou leiden tot een afbreuk van de structurele onderwaardering van mbo'ers.

Helaas zien mbo'ers daar nog weinig van terug. Vooral het moment dat zij hun intrede doen op de stage-arbeidsmarkt, maakt de abstracte beeldvorming een dagelijkse realiteit. Stagemisbruik, stagediscriminatie en de uitbuiting van stagiairs zijn helaas nog steeds fenomenen waar een mbo'er tegenaan loopt. In deze sessie gaan we met elkaar in gesprek over hoe we als onderwijs en vakbond samen kunnen werken om de positie van de mbo'er te kunnen versterken. Praat mee en maak samen met ons een vuist tegen de onrechtvaardige behandeling van de ruggengraat in ons land, namelijk het MBO.

Elijah Alvares

Aysegül Aslan

It takes two to tango

Aysegül Aslan

(MR-specialist)

15.30 Stellingkamer

Medezeggenschap moet leiden tot gedragen beleid. Dat ontstaat alleen als het bestuur en de personeelsvertegenwoordiging gelijkwaardig zijn in de MR. Ingewikkeld, want er bestaat natuurlijk wel een gezagsverhouding. In deze workshop alles over de spelregels.

Een stapje naar voren en een stapje terug, met de tenen de dansvloer aftasten: binnen de medezeggenschap moeten het bestuur en de verschillende geledingen – personeel, ouders, leerlingen/studenten – met elkaar omgaan als gelijkwaardige overlegpartners en begrip hebben voor elkaars rol en positie. Alleen dan kom je tot medezeggenschap die ertoe doet. Hoe kun je samenwerken én onderhandelen? En: wat betekent het om als een countervailing power van het bestuur voor elkaar te krijgen wat je wilt? MR-specialist Aysegül Aslan neemt je mee door de choreografie en geeft aanwijzingen hoe die in jouw voordeel toe te passen.

ACb
25
JAAR

EEN
KLASSE
APART